(292) **"क्लेश अव्यक्तायां वाचि"** (I-भ्वादिः-607. अक. सेट्. आत्म.)

'व्यक्तोक्तौ क्लेशते क्लेशः, क्लिश्नाति तु विबाधने ।
दिवादेरुपतापेऽर्थे तङि स्यात् क्लिश्यते पदम् ॥'
(श्लो. 163-164) इति देवः ।

'बाधने' इत्येके । 'उपतापे' इति च कविकल्पद्रुमे ।

'व्यक्तायां वाचि' इति देववचनादवगम्यते ।

क्लेशकः-शिका, क्लेशकः-शिका, शिक्लेशिषकः-षिका, चेक्लेशकः-शिका ;
क्लेशिता-त्री, क्लेशयिता-त्री, चिक्लेशिषिता-त्री, चेक्लेशिता-त्री ;
— क्लेशयन्-न्ती, क्लेशयिष्यन्-न्ती-ती ; — —
क्लेशमानः, क्लेशयमानः, चिक्लेशिषमाणः, चेक्लेश्यमानः ;
[A]क्लेशिष्यमाणः, क्लेशयिष्यमाणः, चिक्लेशिषिष्यमाणः, चेक्लेशिष्यमाणः ;
विक्लेट्-विक्लेशौ-विक्लेशः ; — — —
क्लेशितम्-तः, क्लेशितः-तम्, चिक्लेशिषितः, चेक्लेशितः-तवान् ;
क्लेशः, [1]शनः, क्लेशः, चिक्लेशिषुः, चेक्लेशः ;
क्लेशितव्यम्, क्लेशयितव्यम् चिक्लेशिषितव्यम्, चेक्लेशितव्यम् ;
क्लेशनीयम्, क्लेशनीयम्, चिक्लेशिषणीयम्, चेक्लेशनीयम् ;
क्लेश्यम्, क्लेश्यम्, चिक्लेशिष्यम्, चेक्लेश्यम् ;
ईषत्क्लेशः-दुष्क्लेशः-सुक्लेशः ; — —
क्लेश्यमानः, क्लेश्यमानः, चिक्लेशिष्यमाणः, चेक्लेश्यमानः ;
क्लेशः, क्लेशः, चिक्लेशिषः, चेक्लेशः ;
क्लेशितुम् क्लेशयितुम्, चिक्लेशिषितुम्, चेक्लेशितुम् ;
[2]क्लेशा, क्लेशना, चिक्लेशिषा, चेक्लेशा ;
क्लेशनम्, क्लेशनम्, चिक्लेशिषणम्, चेक्लेशनम् ;
क्लेशित्वा, क्लेशयित्वा चिक्लेशिषित्वा, चेक्लेशित्वा ;

---

1. 'अनुदात्तेतश्च हलादेः' (3-2-149) इति ताच्छील्ये युच् ।
2. 'गुरोश्च हलः' (3-3-103) इति अप्रत्ययः ।

A. 'सङ्क्लेशितस्वकथदक्षणदीक्षितं तं प्रेक्ष्यैष जन्मफलमीषितवान् महात्मा ॥'
धा. का. 1-77.

सङ्क्लेशिता = सम्यक् कथिता स्वकथा यैः तेषां दक्षणे = वर्धनायां जीवने वा दीक्षितं सम्प्राप्तव्रतम्—इति (**धातुकाव्ये** 1-77) व्याख्यातम् ।